

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>		<i>Vidéken postai széküld:</i>	
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 fit	Egész évre . . . 14 fit	Egész évre . . . 14 fit
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "	Fél évre . . . 7 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50	Negyed évre . . . 3.50	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1 "

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Belsőoldj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 kr. Nyitólátás . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-ecsanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az új kormány.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti táviratai. —

Osztatlan örömmel és meglelégedéssel fogadta a közvélemény a Felsőválasztást, melylyel Wekerle Sándor pénzügyminisztert tette legelső tanácsadójává, reá bizván az új kormány megalakítását. A legvéresebb ellenzéki és még véresebb szája nemzetipárti lap is kénytelen szerencsének nevezni a választást, bár — főleg a nemzetipárt vezetőikében — néhol ki-ki burjánzik az ellenmondható keserűség Apponyi, a legnépszerűbbnek hirdetett, de csak hirdetett államférfiu minden vonalon történt csöndes melöltetése miatt.

Wekerle a többi miniszteri tárczák betöltésénél a legnagyobb körültekintéssel járt el s ma már körülbelül elmondhatjuk, hogy az új miniszterium szervezve, rendezve van. Egyes nehézségek csak a belügyi tárcza betöltésénél mutatkoznak, de e nehézségek is el fognak röviden hárittatni, mint alábbi sürgönyeink mutatják.

Az új kabinet megalakításáról tegnap délután számos táviratot kaptunk budapesti levelezőinktől. A sürgönyök közül nem egy élénk feltűnést fog kelteni a váratlan fordulatok miatt.

Íme a táviratok:

Budapest, november 14. (Saj. tud. táv.)

Az új kabinet véglegesen megalakultnak tekinthető. Wekerle Sándor a lefolyt 48 órát ugyszólván folytonos látogatásokkal töltötte. Járt Tisza Kálmánál, Széll Kálmánál és Bánffy Dezső bárónál, ugyszintén értekezett a volt miniszterekkel, valamint a szabadelvű-párt többi korifeusával. Fáradozásának eredménye szerint a kabinet tagjai megmaradnak valamenyien.

E szerint a kabinet a következő lesz:

Elnök és pénzügyminister: Wekerle Sándor.

Kereskedelemügyi minister: Lukács Béla.

Igazságügyminister: Szilágyi Dezső.

Földmívelésügyiminister: Bethlen András gr.

Vallás- és közoktatásügyiminister Csáky Albin gr.

Honvédelminiminister: Fejérváry Géza br.

Horváth minister: Jos povich Imre.

Budapest, nov. 14. (Saját tud. táv.)

A király személyek körüli miniszter Tisza Lajos gróf lesz Szögyén-Marich László berlini nagykövet helyett.

Budapest, november 14. (Saját tud. táv.)

A belügyminiszteriumot ideiglenesen Csáky Albin gróf fogja vezetni.

A belügyi tárcza érdekes nehézségek-

be ütközik. A kabinetnek már így is négy reformátustagja volt; a belügyek vezetésére kombinációba vehető emberek közül nem akadt katolikus s így tehát a tárczát ideiglenesen Csákyra bízták, minden vonakodása ellenére. Reménylik azonban, hogy Csáky grófot egyházi javaslatának beterjesztése után megnyerik belügyminiszternek s helyébe kultuszministert könnyebb lesz kapni, mint megfelelő belügyminisztert.

Budapest, nov. 14. (Saj. tud. távirata.)
Még csak a formalitások hiányzanak ahhoz, hogy Wekerle Bécsbe utazzék és a királynál megtegye jelentését az új kabinet szervezéséről. Holnap, legkésőbb holnapután ez is bekövetkezik.

Budapest, november 14. (Saját tud. táv.)

Tisza Lajos gróf miniszterségét — mint biztos forrásból halljuk — jelentékenyen előmozdította az udvar kívánsága, miután Tisza Lajos általában nagyon kedvelt ember az udvar előtt. Csáky Albin gróf ideiglenes jelöltsége mellett a belügyi tárczában tárgyalnak Hieronymi Károlylyal, kinek nagypártja van ezen jelöltségre.

Nyitra, november 14. (Saj. tud. táv.)

A nyitramegyei szabadelvű párt örömmel vette Wekerle megbízatásának híret, kibben a szabadelvű párt teljes diadala nyert megtestesítést és a kihez a legszebb reményeket fűzi az egész ország. A párt üdvözölni fogja Wekerlet.

Belföld.

A kötelező polgári házasság.

A Bud. Corr. írja: Első hírünkkel egyidejűleg, mely a Szapáry-kabinet lemondásának elfogadásáról szólt, már utaltunk arra, hogy a korona hozzájárulását a kötelező polgári házasság behozatalához, melyet a Szapáry-kabinet meg nem nyerhetett, a szabadelvű párt soraiból eredő, összealkotásában teljesen egységes és egyértelmű kabinet bizonyára el fogja érni és hogy a helyzet ura Wekerle pénzügyminister. Kevés nap alatt minden tekintetben helyesnek bizonyult a megjegyzés. Hiszen az igen természetes volt, hogy a minisztérium többségének ily javaslatához sem járulhatott a korona, mihelyt a kabinet fejének e részben aggályai voltak.

A szabadelvűpárt teljes lelkesedéssel üdvözölte Wekerle pénzügyminiszternek minden oldalról óhajtott és remélt megbízatását az új kabinet megalakítására nézve. A nagy, hatalmas pártban e megbízatás nagyban megnövelte az önbizalmat. A párt egy szívvvel lélekkel fogja támogatni Wekerlet és miniszteriumát.

Wekerle miniszterelnöksége és a tőzsde.

Nemcsak Magyarországon, Lajtán túl is nagy rokonszenvennel fogadják a közvélemény az új magyar miniszterelnököt. Természetes, hogy

a főltség ezen elhatározása miatti meglelégedés pénzügyi körökben is általános, annyival inkább, mivel Wekerle dr. továbbra is meg fog maradni a pénzügyminiszterium élén. A tőzsdén, mely Wekerle pénzügyi politikáját a legnagyobb bizalommal fogadta eddig is és műveleteit erőteljesen támogatta, a főt említett meglelégedés élénk kifejezésre talált a magyar aranyjáradék árfolyamának emelkedésében, mely szombaton is 112.85 zárult. Ennél magasabban mostanig a magyar aranyjáradék nem jegyeztetett. 1889. ápril 9-én, a midőn Wekerlet ki-nevezték a Tisza-kabinet pénzügyminiszterévé, a magyar aranyjáradék árfolyama 102.30 volt. Azóta tehát az emelkedés több, mint tíz százalékos. Sokatmondó bizonyítéka ez a magyar állami hitel hatalmas javulásának, a miben Wekerlének van legtöbb érdeme.

Wekerle.

Budapest, november 14.

(—i—) A mi jövendölésünk nem mostanról datálódik. Még államtitkár volt Wekerle Sándor, mikor benne Magyarország Colbertjét ismertük föl s a mely hasonlatunkat később az egész magyar sajtó magáévá tette.

A deficit megszüntetése Tisza Kálmán alatt, nyílt titok, hogy Wekerle államtitkár műve volt. Bármily hatalmas ész is Tisza Kálmán s bármily bámulatosan beletalálta is magát minden ressortba, nem az állampénzügyek terén növekedett, de alkalma sem volt arra, hogy pénzügyi szakembernek képezze magát, mig Wekerle, már tanuló korában kitünt e téren, s a pénzügyminiszteriumba kerülve, mint általánosan elismert zseni, nagy jövőjének lett kandidálva.

Azt is mondják, hogy mikor Szapáry Gyula gróf a pénzügyminiszterségtől megvált, már is a Wekerle Sándor oroszlánközme játszott közbe. Szapáry ugyanis két pénzügyi tervet terjesztett a minisztertanács elé, melynek egyikét ő, a másikat Wekerle Sándor, még akkor mint ismeretlen miniszteri tanácsos készített. Wekerle, a ki érezte magában az óriást, nem tudott meglelégedni a miniszteri tanácsos kiszabott teendőjével, hanem zuhogó ereje magához méltó foglalkozást kívánt. Elhatározta, hogy vagy megvált a pénzügyminiszteriumtól, vagy olyat lök Magyarország összes pénzügyein, hogy észreveszik; de ha észre nem vennék, elfogadja azt az előnyös privát állást, melylyel egy elsőrangú pénzügyintézet részéről lett megkínálva. Amde észrevették, mert a minisztertanács által nem a pénzügyminiszter, hanem az ő terve lett elfogadva, Szapáry Gyula gróf ekkor beadta lemondását. Ha más jobban tudja, akkor legyen az a más a miniszter.

Szapárytól Tisza vette át a pénzügyi tárczát, s tudva, vagy nem tudva, de nem Magyarország, hanem a világ legnagyobb pénzügyi kapacitását vette maga mellé. Amit az Magyarország pénzügyével, rő-

vididő alatt könnyedén elkövetett, az óriási erőre vall s a csodás kénykedések sorába vág. A világ bármely államának pénzügyével így bánva, sőt nagyobb, erősebb állam élen csodák művelésére lenne hivatva, mert a mi rendkívüli talentumát leginkább jelzi: az a könnyedség, melylyel e terhes munkát végzi; nagyságának kétségbe vonhatlan bizonyítéka pedig: hogy elkapatva nincs.

Látszik, hogy ő mindezekre a sikerekre születve van. Az a roppant magasság, melyre oly hirtelen emelkedett, sem el nem szédíti, sem meg nem lepi, hiszen mint a sas, abba a légkörbe lett ő teremtvé. A mint hogy az elkapatottság a helyére nem méltó, az ugorkafára fölkapaszkodott s magát otthon nem érző, saját szerencsáját bámuló egyén csálhatatlan fölismertetője, oly bizonyos jele a nagyságnak az az otthonosság, melyet az illető az őt megillető polczon érez. Ezt utánozni nem lehet.

Láttuk Wekerlét, mikor a lánchidi jegyszédő szolgálak köszönését egészen leemelt kalappal fogadta; mikor a miniszteri kihallgatások alatt bátorságot öntött ama szegény hivatalnokba, ki sorsa urát látván maga előtt, szava elállt, nem tud szóhoz jutni, láttuk a mint régi, jelentéktelen állású és helyzetű barátainak a bérkocsiból már messziről integetett, és láttuk, mikor letörülte a hozzáfutó kétségbeesettek könyvét. Megjegyeztünk benne sok nagy vonást, de kicsinyeset egyet sem.

Ezek a tulajdonok teszik őt igazán szeretetté valamennyi párt részéről, és ezek a tulajdonok sem egyebek, mint kisugárzásai a félreismerhetlen nagyságnak. Szép homloka körül a megérdemelt glória fénye ragyog s ámulva tekintenek reá ama kor- és iskolatársak, a kik fölött ilyen csillag a magasban tündöklék most!

Legyen oly áldására hazájának ezentul is, mint eddig volt!

Szell Kálmán a bécsi kihallgatásról.

A „Pesti Napló“ egy munkatársa meginterjúvolta Szell Kálmánt, ki a bécsi ut eredményeiről a diszkrétio határvonalain belül körülbelül a következőket adta elő:

Szell Kálmán mindenképp kijelentette, hogy ő Felső Felsége előtt minden más módon érdeklődött minden iránt, a mi politikai viszonyainkra — különösen az egyházpolitikai kérdéseket illetőleg — vonatkozik. A király először őt szólította fel a miniszterelnöki tiszt elfogadására, mire ő a kitüntető nyekre hivatkozva, kijelentette a Felső Felső, hogy a jelen pillanatban nincs abban a helyzetben, hogy a fontos állást elvállalassa.

Ezután a király Wekerle Sándorban állapodott meg.

Arra a kérdésre, hogy Wekerle megbízása végleges-e vagy ideiglenes? — Szell Kálmán kijelentette, hogy a királyi megbízás, mint ilyen, nem ideiglenes.

Ezután az egyházpolitikai ügyekre vonatkozó kérdéseket kijelentette Szell Kálmán, hogy a király ez iránt a legbővebb információkat kívánta s az audienziák eredménye az, hogy a Felső Felső az egyházpolitikai kérdéseket illetőleg, azok egész terjedelmében, a szabad elvű párt liberális álláspontjára helyezkedett, miután meggyőződött arról, hogy ez lehet csak a legbiztosabb politikája az új kabinetnek.

Arra a kérdésre, hogy Apponyi Albert szóba került-e az audienziákon? Szell Kálmán azt mondta, hogy e kérdésre e pillanatban nem felelhet, de az nyugodt lelkiismerettel mondhatja, hogy ő a király előtt Magyarország politikai és parlament helyzetét, azzal a nyílt őszinteséggel és minden részletre kiható hűséggel tárta fel, a melyet büszkeséggel vall a magáénak. A király minden irányban teljesen tájékozva van és ez a tájékozottsággal biztatta meg Wekerlét az új kabinet megalakításával. A közvélemény általános hangulatát hiven tárta az uralkodó elé a teljes egy óráig tartó kihallgatáson, mely alatt meggyőződött arról, hogy a király az alkotmányos Magyarország sorsát nagyra értékeli. Utalva azokra a hírekre, melyek az új kabinet egyes tárczáinak betöltésére vonatkoznak, különösen Tisza István, vagy Radó Kálmán belügyminiszterségét illetőleg — Szell Kálmán egész határozottsággal jelentette ki, hogy minden személyi kénytelenéssel az azzal.

A kolera Uj-Panaton.

— Saját tudósítónktól. —

A központi Pertik-féle bakteriologiai intézet végre jelzett, s a folyó hó 8-án felküldött kolera elhaltak gyomorrészeit megvizsgálván, a választ f. hó 12-én táviratilag meg is adta.

A mi meglepte az orvosokat, s a szolgabírói hivatalt, az volt, hogy a Petrik-féle intézet a kérdéses gyomorrészekben nem talált kolera-bacziust, s a bekövetkezett halálozásokat nem ázsiai kolera bólszármaszotta-knak nyilvánította.

Az öröndetes tény csak megnyugtatósára szolgált volna úgy a hatóságnak, mint a közönségnek, azonban az időközben bekövetkezett még négy haláleset mást mutatott. Épen azokból a főszolgabírói hivatal a vasárnap éjjel, kolera-gyanus tünetek közt elhalálozott Schilló János vékonybélrészeit újabb vizsgálat foganatosítása végett ismét felküldötte a Pertik-féle intézetnek tegnap délután. A mi az illetékes hatóságot erre késztette, az volt, hogy a betegség és halálozás rendkívüli gyorsan történt és hogy minden tekintetben magán hordozta a kolera-halál jellemző sajátosságait. A központ valószínűleg azért nem konstatahatta az ázsiai kolera, miután az elhaltaknak csak gyomorrészeit küldötték fel türelék és hányadék hiányában, mert ezeket óvatossági szempontból méz-tejjel és karbolla fertőtlenített edényekben fogják fel, s azonnal elássák.

Schilló János elhalálozása a főszolgabírói hivatal tudomására jutván, Ortutay Gyula ügybuzgó főszolgabíró és Institutóris István tr. járási főorvos azonnal a helyszínre siettek, hol az esetről jelentést tettek. A meghalt, orvos távollétében betegedett meg, s rajta a kolera minden tünete mutatkozott, ugymint: fejfájás, görcsök stb., és alig két órai szenvedés után meghalt.

A glogováci körorvos — bár csaknem egész nap Uj-Panaton tartózkodik — mégsem lehetett jelen ez ideig még egy halálesetnél sem, mivel azok kivétel nélkül meglepő gyors lefolyásúak voltak, s éjjel történtek.

A hatóság a maga részéről intézkedett,

TÁRCZA.

— November 15. —

Levél Debreczenből.

— Az aradi kiküldöttek utja. —

Debreczen, november 13.

Tek. Szerkesztőség!

Üdvözet a messze távolból, a magyar hazának e legmagyarabb részéből, hova színházlátogatásba jöttünk s hol az igazi debreczeni szíves magyar vendégszeretet és fogadtatással találkoztunk.

A Perronon a társulat összes személyzete, élén Rónaszék rendezővel, fogadott bennünket s szíves „Isten hozott“ után, egész sor fogadtól kísérve, az „Angol királynő“ vendéglőben vettünk szállást. Először is Leszkay Andornál, a valóban gavallér szinigazgatónál tettünk látogatást, kinek lakása is már Thália templomának egyik rektóriuma, hol a debreczeni szinügy vezetésének központi villanytelepe van. Igen ám, mert itt villamos gyorsasággal indul ki minden szinügyet érdeklő dolog, azért jutottunk oly gyorsan el a villanyos fényvel megvilágított színházhoz. Itt a technikai és mechanikai művészetében utánozhatlan mester, Leszkay András bemutatta villamosfény mellett a sok ezreket érő és látványosságban felülmulhatlan szép díszleteit, melyek közül a „Szerencse fia“, a „Boszorkányvár“ díszletei, a szökőkutak, a menyország, aligha felreható színvonalon. Valóságos tündérvilág alakult át a színpad.

Az itt szemlélték után csakhamar elkezdett a színelőadás. „Thermidor“ jött színre, melynek főbb szereplői voltak: Balassa, Tompa, Fenyvesi, Peter, Püspöki, Bács, Német, Hunyadi.

A nők közül: Angyalilus, Bácsné, Aporkai Eszti, Partos Etel, Emödy Irén stb.

Különösen kiemelkedő volt a III. és IV. felvonás tabloja, hol a nép fejetlensége tetőpontra hág, továbbá a conciergerie udvarán való itélkezés Fabienne Lecoulteux felett. Rebespiér bukásának kihirdetése stb. Gondos és kitűnő rendezésre valott minden. Az ensemble a darabban végtől-végig meg volt, s valamennyiünket meglepett a szép előadás.

A színház eléggé megtelt látogató közönséggel, a mely kíváncsian irányozta látcsöveit a szinügyi-bizottság és Casinó páholya felé, hol az aradi küldöttség tagjai voltak.

Előadás után a társulat tagjai, mi a kirándult bizottság, és az ahhoz csatlakozott törvényhatósági bizottság tagjai a „Bika“ vendéglő társaságára vették a jöttünk össze, melynek kiváló érdeket kölcsönözött ama körülmény, hogy ott volt Lucaei, laczfalusi pópá, ismert hazaáruló is egy külön asztalnál, körülvéve mintegy 50 tagból álló hiveivel. A hírhedt memorandista az e napra kitűzött sajtótárgyalásra jött, s hivatott annak eredményét várták, hol a híres agitátort lázító cikléért Kozma főügyész vadolja.

Az egyik pópá oláh beszédet tartott, mire a mi asztalunknál Barabás Béla dr.,

orsz. képviselő remek beszédben adott hatalmas választ a tüntető románoknak.

Ezután számos felköszöntőt mondtak Leszkayra és társulatára, mely a bizottság tagjainak tetszését megnyerte. A társaság a késői órákban, a legjobb hangulatban oszlott szét.

Másnap tisztelegtünk Simonffy Imre polgármesternél, a ki legnagyobb szíveséggel fogadott.

Ez este a színházban „Boszorkányvár“-ból két felvonást, s a „Csikós“-ból egy felvonást adtak, s az előadással csak megerősítették az aradiaknak már kezdettől táplált jó reményüket.

Itt is a gondos és tapintatos rendezés érdemelt kiváló dicséretet. Az előadás kiváló sikerében Örley Flóra, Hunyady, Balassa, Püspöki, továbbá Bács és Bácsné, Emödy egyaránt osztoztak. Az előadás telt ház előtt s a közönség szünni nem akaró tetszése között folyt le mindvégig.

Volt alkalmam még Leszkay könyvtárát, ruhátárát, könyvtárait s a művészetes technikai részét megtekinteni, s nyíltan elmondhatom, hogy mindezek páratlanok, s részéről egy ily nagy áldozatokra kész gavallér szinigazgatót örömmel üdvözölhetnek Aradon, s a választ valóban szerencsés lesz nálunk csak megjelteni, való van. Sajnálattal kell megemlékezni, hogy Margó Celia, a kedves művésznő, közbejött betegsége miatt az előadáson részt nem vehetett.

X. r

hogy az illető sublimát lepedőbe burkolva a halottas házba szállíttassék, s a körülményekhez képest azonnal eltemettessék és pedig mésztejjel fertőtlenített sírgödörben. A járvány terjedésének meggátlása, s nagyobb óvatosság szempontjából az elhalálozottak lakása a legszigorúbban fertőtlenítve lett s ama szobában, hol meghalt, ként égettek el, mely a bacillusokat tudvaleg előli. A csekélyebb értékű tárgyak, amilyek: ágyneműek, fehérneműek, szalmazsákok, fenyőfabutorok, stb. a helyszínén el lettek égetve, s a lakás azonkívül izolálva lett.

A hatóság intézkedéseit megnehezíti az a körülmény, hogy a megbetegedettek kivétel nélkül háztulajdonosok lévén, nem szállíthatók a barakba, mert erre nézve semminemű rendelet nem létezik. Uj-Panátnak van ugyan egy három személyre berendezett barakkórháza, de ez fenti okból üresen áll. A hatóság a maga részéről mindent megtesz a járvány meggátlására, amit faluhelyen, mint a milyen Uj-Panát is, megtehet. A kolerában megbetegedettek családtagjaira — lettek legyen bár azok izolálva is, — s a velük egy házban lakókra vesztetgár van elrendelve. A falubeli emberek pedig csak a hatóság által kiállított igazolvány felmutatása mellett távozhatnak a faluból, melynek határán örök állnak, kik az igazolványt felmutatókat alaposan dezinficiálják. Az igazolvány így van szövegezve:

Igazolvány. X. Y. lakos a mai napon a községből lett eltávozáskor általunk fertőtlenített, teljesen egészségesnek találtatott és családja; valamint a vele egy házban lakók között kolera-gyanus megbetegedés nem fordult elő. 1892. év. stb. Alatta az előjáróság aláírása is pecsétje.

Az orvosok által fertőzésre alkalmasnak nyilvánított tárgyak kivitele szigorúan megvan tiltva. Ily anyagok: a bőrneműek, mosatlan fehérneműek, rongyok, tej és zsirneműek. A kivitelre engedélyezett tárgyak pedig hatóságilag fertőtlenítve a következő igazolvány felmutatása mellett szállíthatók:

Igazolvány. X. Y. lakosnak az általa szállított tárgyai a mai napon általunk fertőtlenítettek. Keltezés és hitelesítés.

Mindkét igazolványt a vármháznál kötelesek felmutatni az illetők, mert annak hiányában a vámvonalon át nem bocsátattak.

Igy a hatóság a maga részéről mindent megtesz, s valóban csak ennek köszönhetjük, hogy a veszélyes járvány nem talált meggyékben termékeny talajra. Hogy a hatóság számtalan akadály folytán is a legügybuzgóbban végzi fontos feladatát, annak leginkább a közönség szem előtt tartott jóléte, egészsége a mozgató rugó.

S a megye közönsége meg is lehet teljesen nyugodva affelől, hogy ily óvintézkedések után nemhogy gyérülni, de teljesen meg fog szünni nálunk a kolera.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 769,0 mm. délután 5 órakor 768,8 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 2,3, délután 2 órakor C° + 4,6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 1. délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 5 milliméter.

A korcsolyázó egyesület közgyűlése.

— November 14. —

Társadalmi életünknek egyik legéletrevalóbb s az általános érdekeltség tekintetében is legkiválóbb egyesülete tartotta most vasárnap rendezévi közgyűlését.

A kaszinó helyiségében egybegyűlt tagok az elnök távollétében B o r o s Vidát kérvén

föl a gyűlés vezetésére, ez azt megnyitja, P a r i z s Lajos egyleti ügyészt bizva meg a jegyzői teendőkkel. A napirenden levő ügyekről T e d e s c h i Viktor egyesületi igazgató referált.

Mielőtt ez ügyek tárgyalásába a közgyűlés belement volna, elnök az elismerés meleg hangján emlékezett meg azon önzetlen és sikeres tevékenységről, melyet N a c h t n e b e l Ödön aradvárosi mérnök, mint választmányi tag, az egyesület érdekében kifejtett, mire a közgyűlés a derék tagtársnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz. Egyben megemlékezett a közgyűlés két elhunyt buzgó tagjáról, F l e i s c h a c k e r Ferencz és S z l á v i k Jánosról, kiknek elhalálása alkalmából az egyesület részvéte szintén jegyzőkönyvbe foglaltatott.

Ezután T e d e s c h i Viktor egyesületi igazgató olvasta föl az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést, mely örvendetes tudomásul vétetett, miután abból az egyesületnek igen szép gyaporodása tünt ki. E jelentésből adjuk a következő érdekes részleteket:

A múlt évi összes bevétel 3333 frt 72 kr volt, melynek ellenében 3309 frt 52 kr adott ki. A bevételek közé az új évadra befolyó tagsági díjak nem lévén beszámítva, ezek révén a pénztár már is tetemes készlettel rendelkezik.

A szokottnál nagyobb kiadási tétel a múlt évben eszközölt b e r u h á z á s o k b a n leli magyarázatát. Ugyanis a 3309 frt 52 krnyi kiadásokból a r e n d e s k i a d á s o k mindössze 872 frt 05 krt tesznek ki, ezekhez különféle renkivüli kiadások címén (kamatok, perköltségek stb) 126 frt 54 krt számítva, marad 2310 frt 93 kr, mint olyan összeg, mely tisztán hasznos beruházásokra fordított. Nevezetesebb tételek gyanánt szerepelnek itt a tó rekonstruálásából fennmaradt 2400 frtnyi tartozásnak 1300 frttal lett apasztása, ugy hogy az egyesületnek e révén fennálló váltó tartozása már csak 1100 frtot teszen ki, továbbá a tó alsófelén épített kettős beton zsilip-s a hozzá tartozó vas alkatrészek költsége 432 ft 50 krral, azután három darab új szandolin beszerzése képezik: Hó és jégtisztítás és egyéb napszámos munkák 341 ft 94 kr; zene és jégünnepélyek 69 ft 40 kr; csónak és szandolin-javítás 102 ft 12 kr stb.

A b e v é t e l e k között jelentősebb szerepet játszanak a tagsági díjak 1094 frt 50 krral; korcsolyázási vendégjegyek címén 706 személy után szedett 211 ft 80 kr; deákjegyek címén 346 db. után befolyt díjak 692 ftal; kikölszönzött korcsolyák után (73 pár) 21 ft 90 kr, stb.

Ez után olvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint az évi számadások rendben találtattak, mire a pénztárosnak a felmentvény megadatott.

Most az elnök saját maga és tisztársai nevében leköszönvén, S t e i n i t z e r Károly mint korelnök vezette tovább az ülést, melynek folyamán az új tisztikar és választmány megválasztatott és pedig a tavalyiak személyében, csupán az eltávozott Oláh Elemér helye töltetett be D á n i e l Dezső mint új választmányi tag által. E szerint a tisztikar és választmány következőleg alakult: E l n ö k : P a r e z György. I g a z g a t ó k. B o r o s Vida; T e d e s c h i V i c t o r. P é n z t á r n o k : K a b d e b ő Lajos. Ü g y é s z : dr. P á r i s Lajos. T i t k á r : D á n i e l E n d r e. V á l a s z t m á n y : 1. S t e i n i t z e r Károly; 2. dr. M ü l e k Lajos; 3. dr. K a b d e b ő János; 4. dr. I n s t i t o r i z s I s t v á n ; 5. P r o b á t Mihály; 6. L e j t é n y i S á n d o r ; 7. T e n n e r J ó z s e f ; 8. V a n n a y Gyula, 9. i f j. N a c h t n e b e l Ödön. 10. D á l n o k y N a g y Lajos. 11. T e l m á n y i E m i l. 12. D á n i e l D e z s ő. S z á m v i z s g á l ó k. E l n ö k : dr. V e r t á n O s z k á r. T a g o k : K r i v á n y János; Székely Salamon.

A tisztújítás megejtése után az esetleges indítványok letárgyalására került a sor. Így határozatba ment, hogy a korcsolyák megörzése fejében mérsékelt évaddíj fog szedetni az alkalmazottak részére, mely 50 krral azonban nagyobb nem lehet. Az intézkedés keresztülvitelével az igazgatóság bizatik meg.

Fontos és a közönség kényelmére nézve

igen üdvös határozat volt a másik, melynek értelmében a két igazgató és Nachtnébel Ödön választmányi tag megbizatnak azzal, hogy a tóra néző nyitott oszlopcsarnok 2—3 ölnyi kiszögelléssel stilszerűen beüvegeztessék és fűthetővé tétessék. A költségek maximális összege 1000 frtban állapítottatott meg.

Meghatalmazást nyert ezen kívül a választmány további egy évre, hogy az egyesület anyagi körülményeihez és a munkabér-viszonyokhoz képest a korcsolyázó tó partjának szabályozását eszközöltesse és a gyárvezek beomlását stilszerű vízesés alakjában rendeztesse.

Utolsó tárgy a nagyköruti korcsolyázó helyiség ügye volt. Az igazságügyi palotának tervbe vett építése érinti a korcsolyázó egyesületnek ezen helyiségét, s miután a tó végleg rekonstruálva lett, az egyesületnek a nagyköruti pálya- és épületre szüksége nincsen. Erre való tekintetből a közgyűlés elhatározta, hogy a mennyiben méltányos áron eladható, az igazgatóság a nagyköruti kerítést és épületet eladhassa.

Ezek után a közgyűlés bezárattott, s nyomában egy bankett-rendezésének körülményei képezték a megbeszélés tárgyát, melyről azonban, miután a hivatalos tárgyalások körén kívül esett, majd csak akkor referálunk ha — m e g t a r t j á k.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — November 15. —

Változás nem várható.

H I R E K.

November 15. Kedd. Róm. kath. naptár: Lipót. — Protestáns naptár: Lipót. — Görög-keleti naptár (november 3.): Aczepszim. — A nap két 7 óra 7 perczkor, nyugszik 4 óra 22 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. földszint.

November 17. Csiky-ünnepély a városház dísztermében.

Csiky-ünnepély.

— Hivatalos meghívó. —

Az aradi »Kölcsey-egylet« által 1892. évi november hó 17-én a városháza nagytermében rendezendő Csiky-ünnepély műsora.

1. Fohász. Szövegét írta D e c s y Géza, dallama André A.-tól. Előadja a K ö l c s e y - d a l k ö r.

2. Megnyitó beszéd, tartja: P a r e c z István.

3. „Csiky Gergely emlékezete“ P e k r y Károlytól. Szavalja S o m l ó Sándor.

4. Emlékbeszéd, tartja: S o m o g y i Gyula.

5. B u c s u, Zimay Lászlótól. Előadja a K ö l c s e y - d a l k ö r.

Kezdődik d. u. 4 és fél órakor.

Az ünnepélyre a közönséget tisztelettel meghívja

a rendező-bizottság.

— Megszűnt a kolera. Az ázsiai kolerajárványt mától kezdve megszűntnek nyilvánították s így Aradon a járványfogó árucikkek és ruhaneműek szállítására vonatkozó zárlat a mai nappal feloldatott. Erre vonatkozólag S a r l o t Domokos főkapitány a következő hirdetményt bocsájtotta ki:

A városunkban fellépett cholera járvány megszűntnek nyilvánítottván, a f. évi 13917. sz. a. kiadott s hirdetményileg közzétett tilalom feloldatik és a hirdetményben elősorolt áruk, az ócska rongyok és ócska ágyneműek kivételével a város területéről kivihetők, illetve elszállíthatók. Egyben a házalásra vonatkozó tilalom is feloldatik. Kelt Aradon, 1892. évi november hó 14-én, a város kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság. S a r l o t Domokos főkapitány.

— Ülésező albizottság. Arad megye köz-igazgatási bizottságának erdészeti albizottsága

ma délután 2 órakor Szathmáry Gyula alispán elnöklete alatt ülést tart.

— **Szürke vasárnap.** Még mindig ráillik a nóta az időre „Záporosó, sűrű eső hull a magas egekből”, pedig tekintve, hogy naptár szerint már a telet éljük, egy kis havazás inkább időszerű volna. De hát a mennybeli metrológiai intézet önkényüleg rendelkezik a nagy hordó csapjával, melyet tegnapelőtt is a nyakunkba zudítottak. Csaknem egész nap esett, s valóságos sártengereket rögtönzött az a kéréllhetlen égi csatorna. A nyirkos levegő hidegen, de fenyegetőleg csókolgatta a gondosan beburkolódzott járókelők arcát, s kaczagva hirdette, hogy az influenza megbíttja. Bizony nem is árt az óvatosság, mert az ilyen idő a legveszedelmesebb. Talán ép ez okból hordatta el a város a sétányokból a padokat, mert még a bakák és szobaciczák egészségét is félti, kik nem tekintve a szürke, hűvös időre, még most is készek a Salacz-park valamelyik padján ábrándozni. Nem valószínű. De hogy a bakák busuinak, s a ciczák sirnak, annyi tény.

— **József főherceg a cigányok közt.** Két rendkívül érdekes amatőr fényképet küldött József főherceg Thewrewk Istvánnak, József főherceg című műve számára. A két sikerült fényképen, melyeket Köppel, a fiatal főhercegek volt tanára készített, a magyar főherceg a cigányok közt látható. Az egyik fénykép az alcuthi várkapolna bejárata előtt azt a jelenetet ábrázolja, mikor Kolompár Gyurka cigányvajdának Rafeel Annával való esketése után a nászmenet a kápolnából kijött. A nézőtől jobbra áll József főherceg, mint násznagy, polgári ruhában, csizmában, fején sikkával, mellén bokrétával, kezében a kendős bokrétás násznagyi bottal. Jobbról ünnepi öltözékben az új pár. Mögöttük nyoszolyólányok s hátul is és mellettük kíváncsi néptömeg. A főherceg mögött látható Libits Adolf, a főhercegi uradalmak igazgatója, szintén bokrétán, s hátul a művészsikkával a fején: Stobl szobrász, a ki éppen akkoriban mintázta volt Alcuthon József főherceget, Klottild főhercegnőt és László főherceget. A másik kép Kolompár Andrisnak Lakatos Viczával való lakodalmát ábrázolja a hatvani pusztán. Balról áll József főherceg polgári ruhában, csizmában, pörge tollas kalappal s a jobbjában fokossal, melyet a vállán pihentet, nézve a tánczó új párt. A tánczó cigány-párok, a muzsikók, s a vajda nagygompos bottal, a vigyorgó vén cigányok s közöttük egy-egy szép cigányleány, mindez pompásan állik össze. A háttérben két udvari fogat látható.

— **A szabadságharczi ereklyemúzeum alapja** javára estélyeket rendező bizottság ülést nem ma, hanem holnap, szerdán este 6 órakor fogja megtartani a Kölcsey Egyesület helyiségében. (Polgári fiúiskola) A bizottság tagjait fontos dolgok megbeszélése végett megjelenésre felkéri az elnökség.

— **Erődi Béla dr. budapest-tankerületi kir. főigazgatót** a közoktatásügyi miniszter az 1892-93-ik tanévre iskolalátogatónak küldötte ki az aradi gör. kel. tanítóképző-intézetbe.

— **Laktanyaépítés.** Arad szabad királyi város gazdasági széke tegnap délelőtt tartotta meg az árlejtést a Kossuth utcái honvéd laktanya kiépítési munkálatainak vállalati uton leendő eszközöltetése tárgyában. Az árlejtésen, mely iránt az aradi iparosok körében élénk érdeklődés nyilvánult, a következő vállalkozók tették az egyes munkanemekre a legkedvezőbb ajánlatokat. A kőműves munkákra a kikiáltási ár 2 százaléknak elengedésével Kotsis Lajos, a vasanyagok szállítására 16 százalékkal elengedéssel Panker Viktor, a cserepezési munkákra 5 százalékkal elengedéssel Kotsis Lajos, a bádogosmunkákra 17 és fél százalékkal elengedéssel Weil Alajos, az ácsmunkákra a kikiáltási áron Wollák József, az asztalosmunkákra négyszög méterenkint 3 frt 33 krona „Tatarosi kőolaj és aszfalttársaság”, a kőfaragó munkákra 18 és fél százalékkal elengedéssel Kotsis Lajos, az asztalos, lakatos és mázólok munkákra 20 és fél százalékkal elengedéssel Panker Viktor és

az üveges munkákra 16 százalékkal elengedéssel Bartl József vállalkoztak. — Az árlejtés eredménye fölött e hó 21. tartandó ülésében fog dönteni a gazdasági szék. Az elért eredmény kedvező, mert a 69.682 frt 65 kr. kikiáltási árból 4192 frtra rug a megtakarítások összege.

— **Tanácsülés.** Arad szab. kir. város tanácsa ma délelőtt 10 órakor tartja meg szombatról elnapolt rendes ülését.

— **Jegyzői vizsgák.** Aradmegye székházában a községjegyzői vizsgák folyó hó 16. és 17-én fognak megtartatni. A vizsgálatokra Szerey Viktor nagyhalmgyi, Kömives István ménesi, Jaki Tóth Pál szabadhelyi, Mancsu Aurél solymosi és Fehér Demeter borossebesi Községi irnokok jelentkeztek.

— **Irodalmi ünnepély.** A szegedi Dugonics-társaság, mely nemrégiben alakult meg véglegesen az Alföld nemzeti és közművelődési céljainak előmozdítására, november hó 20-án kezdi meg nyilvános működését irodalmi ünnepélylyel, melyre meghívta az összes tudományos és irodalmi társaságokat. A Dugonics-társaság működő területét szegedi és szegedvidéki szépirodalmi és tudományos írók alkotják, de kivülök alapító és rendező tagok is nagy számmal támogatják a társaság nemes céljait. Alapítói közt voltak már a megalakuláskor Tiszta Lajos gróf, Németh püspök, Kállay főispán, Szeged városa stb. Az irodalmi ünnep iránt a város és vidékek közönsége nagy érdeklődést tanúsít. Az ünnepély programja a következő:

Nov. 20-án délelőtt 10 órakor irodalmi ünnepély a városi székházban díszteremben: 1. Elnöki megnyitó beszéd: tartja dr. Lázár György r. tag. 2. Dugonicsról: írta és felolvassa Reizner János r. tag. 3. Felolvasás: tartja Mikszáth Kálmán tisz. tag. 4. A bábu (költői beszély): írta és felolvassa Lipcsey Ádám r. tag. — Délután 2 órakor Ediszebéd a Tiszaszálló nagytermében. Este 7 órakor díszelőadás a városi színházban, a következő műsorral: 1. Nyitány, „Hunyady László” operájából. 2. „Emlékezés Dugonicsról.” Lipcsey Ádám költeménye, szavalja Horváth Paula, a szegedi színtársulat tagja. 3. Dugonics András „Báthory Mária” cz. színművének egy felvonása. 4. Erkel „Hunyady László” cz. operájának harmadik felvonása.

— **Katonai felülvizsgálat.** Arad-megye székházában tegnap délelőtt katonai felülvizsgálat volt, melyen az elővezetett 6 hadköteles közül egy sem vált be.

— **Rejtélyes eset történt Nagyhalmgyon** — mint bennünket onnét rövid tudósításban értesítenek. Tegnap este a község egyik ölnyi mélységű kutjában halva találtak Bajer ottani segédjegyzőt, fejjele felé esve a vízbe. A helyszínén rögtön megjelent Páris Gábor főszolgabíró s erélyes kézzel látott hozzá a vizsgálathoz, mely eddig egyáltalán semmi eredményre nem vezetett, noha a csendőrség részéről Fischeer őrsvezető is nagy körültekintéssel nyomozott a rejtélyes ügyben, mely Halmgyon óriási szenzációt kelt. Még azt sem tudják, gyilkosság fog-e fenn, avagy öngyilkosság. A vizsgálat minden irányban folyik.

— **A szarvas-mezőhegyesi vasút** építéséhez már a mult héten megkezdtek az előkészületeket. A vállalat mérnökei most a telep fölvetélet eszközlik s illetve karókkal jelzik a vasút útját s irányát s e munka nagyobb része már el is készült. Az építési iroda Oroszáján lesz elhelyezve, innen fogják az építési munkálatokat vezetni, szóval a központ Oroszája lesz.

— **Cselédkihazasítás.** Arad szab. kir. város cselédügyi osztálya december 1-től 15-ig pályázatot hirdet cselédmenyasszonyok számára. Pályázhatnak a 200 frt kihazasítási jutalomra azon cselédleányok, a kik 3 éven át egy gazda szolgálatában voltak, a kiknek erkölcsi viselkedésük nem eshetik kifogás alá és — s ez a legfontosabb — a kiknek vőlegényük van. A pályázók közül a tanács fogja kiválasztani a — rózsaleányt.

— **Az egyetlen polgár miniszter.** Gróf Andrásy Gyula sokszor dicsekedett azzal

tréfásan, mikor magyar miniszterelnök volt, hogy az ő minisztériumában van egy polgári származású is. Ez Horváth Boldizsár volt, a kiról a hír azt állította, hogy egy csizmadia fia. Horváth Boldizsár maga is azt tartotta, hogy polgári származású és a neve végéről elhagyta a h-betűt. (Ma is Horvátnak írja magát.) Azonban kisült, hogy Horváth Boldizsár is nemes. Egy napon a minisztertanács ülésén egy megfakult pergamentet bontott ki kollegái előtt s így szólt:

— Ma kerestem valamit apám iratai közt és ott találtam ezt az okmányt. Tudják-e, mi ez? Nemesi diploma és pedig 200 éves!

A miniszterek megnézték az okiratot és Horváth így fejezte be szavait:

— Most már én sem vagyok jobb, mint ti. Az első polgárminiszter, a ki most miniszterelnök is lett — Wekerle Sándor.

— **Árlejtés fara.** Aradváros fenő és tölgyfaanyag szükségletének beszerzésére nézve tegnap tartott árlejtést a gazdasági szék. A szállítást a kikiáltási áron Inkei Emil aradi kereskedő vállalta el.

— **A betegsegélyző pénztár fiókja.** Ő és Magyarr-Pécska a községek területére nézve az aradi kerületi betegsegélyző pénztár fiókját vasárnap a következőleg alakították meg a pénztár képviselőjében Pécskán járt küldöttek. Pénztári orvos lett Goldczihér Lajos dr, bizalmi férnök: Garlaty János és Dócsák Mihály és pénztári gyógyszerész Vojtek Kálmán. Pécska környékére közelebb alakul meg a fiókpénztár.

— **Az első hó.** Aradra tegnap érkezett utasok beszélik, hogy Szalonta környékén havas eső és később hó esett. A hópelyhek vígan szállongtak a levegőben, a földre érve azonban elolvadtak és szaporították a különben is megtelelt sarat.

— **Hajmeresztő gyilkosság.** Az aranyági határban — mint írjuk — Stefán Ambrozie ágrisi lakost rettenetes kegyetlenséggel meggyilkolva találták. A hulla fejsejével és karókkal a szőszoros értelmében szét volt verve. A csendőrség a gyilkosokat Sopu Tódor és társai személyében elfogta és átadta a törvényszéknek. A gaztett rugója a bosszu volt. A vizsgálat folyik.

— **Önmagát vádolta.** Nagy László, Román Jakab h-mezevásárhelyi birtokos kocsisa, jelentkezett az aradi rendőrségnél s kérte, hogy őt tartóztassa le, mert bűnös és a lelkiismerete nem hagyja nyu odni. Elmondta, hogy gazdájának egy 250 frtos lovat ellopta és eladta Petrovits makói cigányoknak 70 frton. Lopott és zálogba tett ezenkívül még egy ezüst órát is s a pénzt elmulatta az utolsó krajczárig. A kihágási bíró távirati tudakozására Vásárhelyről egy csendőr érkezett Aradra s magával vitte a tolvaj kocsist, Makón pedig Petrovitsot fogta el s a lovat foglalta le nála a csendőrség.

— **Iskolák bezáratása.** A difteritisz, ez a veszedelmes, járvány, ujabban Mezőhegyes község területén is fellépett. Az ottani külső iskola tanítójának egyik gyermeke difteritiszbe esett s az a veszély foroghat fenn, hogy daczára a legnagyobb elővigyázatnak, a ragályt a tanító a maga iskolájába átviheti. Ennek kikerülése okáért a betegség megszűntéig az iskolát a vármegye alispánja bezáratni rendelte. Szintén bezáratni rendelte a battonyai református iskolát, hol a növendékek közt a kanyaró lépett fel, sőt a helyettes tanító maga is ezen betegségbe esvén, a tanítás szünetelni kénytelen.

— **Privát passzió.** Gyeremád Martinnak az a különös gondolata jött, hogy ő megvizsgálja a vészféket. S ezt olyan módon cselekedte meg, hogy a Budapest-Arad közt közlekedő 603. számú személyvonaton gyakorlatilag is megpróbálkozott technikai ismereteivel, s meghuzta a vészféket. A vonat természetesen azonnal megállott. Ezért a kis mulatságért azonban a költségek megtérítésében megfelelő bírágban fog elmarasztaltatni.

— **Ügyes fogás.** E czimen lapunk vasárnapi számában azon, — hivatalos helyről vett — hír jelent meg, mintha Csámpérlik Salamon hevesmegyei regalebélő aradi vasuti indóház II. osztálya váróterméből elutazási szándékkal egy az asztalra tett télikabátot magához vett s ezért őt a járásbíró egy havi fogházra ítélte volna. Minthogy Csámpérlik Salamon képviselője

szekesztőségünkben megjelenén, Csampa-perlik Salamontartatlanul gyanúsított voltát hivatalos okmányokkal kétségtelesen illeibe igazolta, készséggel ismerjük el hírünknek téves értesülésen alapultságát s felkérjük azon lapíróinkat, akik a közleményt tőlünk netalán átvették, jelen helyreigazító soraink átvételére is.

— **Az új üstökös.** A ki az üstökösre kíváncsi, az azt a következőképp találhatja meg a legkönnyebben: Vonjon a „Jupiter“-től, mely hatalmas fénye által mindenkinél szemébe tűnik, egyenes vonalat az északi csillaghoz, melyet szintén mindenki ismer. Ezután felezzé meg a vonalat: ennek közepében körülbelül nyolcz ipercznyire a Jupiter felé van az a hely, hol jelenleg az üstökös látható. A csillagászok abban a véleményben vannak, hogy az üstökös jelenleg egyenesen felénk tart; farka azonban tőlünk el van fordulva, mert közte és a nap között van a föld. A közelben levő Andromeda-köddel az üstökös nem téveszhető össze, mert ez hosszas és oválalaku.

— **Betörés.** Mikalán Fröhlich Johanna szatósüzletét ismeretlen tettesek feltörték s onnan lisztet, pálinkát s egyébeket eltolvajoltak. A tetteseket keresik.

— **Pályázatok.** A maros-újvári kir. főbányahivatalnál számtisztai állomásra két hét alatt. — A beszercei kir. törvényszéknél altisztek számára fentartott hivatali segédszolgái állomásra december 4-ig. — A b-gyarmati kir. pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra 3 hét alatt. — Az aranyos-maróthi kir. törvényszéknél II. osztályu jegyzői állásra két hét alatt. — A vasarvásárhelyi kir. adóhivatalnál IV-ik osztályu adótisztai állásra 2 hét alatt.

Hymen.

Altman József aradi vendéglős jegyet váltott N.-Halmágyon Mencezer Ignác vendéglős kedves és szép leányával, Francziska kisasszonnyal.

Színház.

A színház műsora:

November 15. (Kedd) Parasztbecsület, opera; A harag. dramolette Dálnoky Nagy Lajostól.
November 16. (Szerda) Constantin abbé, francia színmű.
November 17. (Csütörtök) Idegesek, francia vígjáték.
November 18. (Péntek) Furcsa háboru, operette.
November 19. (Szombat) Csiky Gergely halálának évfordulóján, díszelőadásul: Jóslat.
November 20. (Vasárnap) Délután Suhancz, operette; este Tótleány, népszínmű.

Szentivánéji álom.

Kis közönség volt a színházban az este, de az a kis közönség jól mulatott a Shakespeare klasszikus színművén. Gördülékeny előadás, gyors rendezés, helyes ensemble volt az est signaturája. Minden magánszereplő igyekezett.

Harasztí Hermin Hermiája minden ízében kellőleg kidomborított vonzó alakítás volt. Arányi Bella (Heléna) ügyes játékkal közvetlenül hatott. Tárnoki Gizi (Puck) kedvesen csevegte el szerepét. Báthory Ilona helyesen, értelmesen szavalta el Oberon pajkoskodásait. Góth (Lysander) helyes fel fogással s érzelmeteljesen alakított. Pethes Demetriusa nem kevésbé helyes alakítás volt. Nyilasi (Zuboly) és Sziklaly (Dudás) állandó derűtséget keltek.

A jó emlékléből Follinuszné (Hipolita), Vendress (Theseus), Sz. Németh (Gyalu), Kézdy Julis (egy tündér) és Hajdu (Orondi) váltak ki.

Márkus Ilkát (Titania) tegnap láttuk először jelentékenyebb szerepben, melyet becsülettel játszott meg. Hiszszük, hogy ezután gyakrabban látjuk egyéniségének megfelelő szerepben. (G.)

— **Ki lesz az aradi színház igazgatója?** A P. Hirlapban olvassuk: A vidéki színházgatók most valóságos versenyt rendeznek a jobb színházakért, a melyekre a pályázatot kitűzték. — Különösen az aradi és debreczeni színházra van sok pályázó s az ezekkel kombinációba vett nagyváradi színikörre, a melyre a pályázatot csak ezután hirdetik ki. A versengők közül az

aradi színházra Leszkay Andrásnak van legtöbb kilátása, a ki a színházi bizottságot külön vonaton vitte Debreczenbe a társulatának megbíráására. Ha az aradi színházat csakugyan Leszkay nyeri el, akkor a debreczeni valószínűleg Tiszai Dezső kassai színházgatónak jut; ezzel együtt jár a nagyváradi színikör, nyári állomásul. A mostani aradi színtársulat, a melyet az elhunyt Aradi Gerő fia, Aradi Géza igazgat, virágvasárnapkor föloszlik. A tagok közül azonban már többen elszerződtek, így Somló Sándor a nemzeti színházhoz, Somlóné pedig valószínűleg az operánál nyer alkalmazást. Harasztí Hermint Krecsányi szerződtette, Gergely József és Nyilasi Mátyás Tiszaihoz kerülnek. A társaság egyik legtehetségesebb tagjának, Tárnoki Gizellának, aki az aradi közönség kedvence, már eddig is több igazgató ajánlotta föl a szerződést. Tárnoki Gizellát a tavasszal a nemzeti színházhoz is vendégszereplésre hívják. A társulat többi tagjai nagyjából szintén biztosítva vannak már új szerződéssel. Az aradi és debreczeni színházak sorsa december hó elején dől el s a színészvilág nagy érdeklődéssel várja a pályázatok eredményét.

— **Opera-stagione Aradon.** Mészáros Kálmán, a kolozsvári színház titkára, életre való eszmét pendített meg az aradi színházért folyamodványában. Utalván arra, hogy az anyagi eszközök elégtelensége miatt saját erején már a kolozsvári színház sem képes szerepét fenntartani, ő a arad-kolozsvári szövetséget tervez olyanformán, hogy az idény egyik felében (3 és fél hónap) az egyik, másik felében a másik városban működnek az opera, a stagione mintájára. A két színház közösen szerződtené a magánénekeseket és énekesnőket, a karmestert és az ének s a zenekar erősítésére szolgáló erőket. — Ezt a tervet más nagyobb színházak is megvalósíthatnák közösen, akkor legalább az opera-iskolai növevédeket nem a külföld számára nevelnék, s az operaház is kaphatna a vidékről begyakorolt magyar személyzetet.

— **A két drótos tót.** Vasárnap délután a közönség hálásabb része zenefüléssel megtöltötte a színházat s ki nem fogyott a kacagásból a régi jó bohózat gördülékeny előadásán. Nyilasi és Bónis kaptak tapsot a két drótos tót hálás szerepében quantum satis.

— **A két árva.** Vasárnap este D. Ennery és Cormon megrázó drámai jelenetekben gazdag színműve: A két árva került előadásra. A közönség a házat egészen megtöltötte, a mit a jó előadás meg is érdemelt. Az összszerelőket mindent megtettek a siker érdekében. A magánszereplők közül különösen kiemelendő Harasztí Hermin, a kinek teljes értelemmel, gonddal megjátszott Henriette-je közvetlenséggel hatott. Mellette Tárnoki Gizi (Luise) tünt ki helyes alakításával. Czirok Róza a koldusnő szerepében is rokonszenves volt. Pethes jól volt disponálva, kellő mérsékletét nyit színben is megtapsolták. Kivülök a helyes összejátékhöz Védres, Rózsa, Góth, Follinuszné, Báthory Ilona és Bónis járultak hozzá.

— **Magyarosítás.** Az Idegesből folyt tegnap a próba. A fordító, ki magyarba állította ezt a különben szellemes francia vígjátékot, egy helyen ilyen szót alkalmaz benne javítónk. Góth Sándor, a társulat széptehetségű fiatal tagja, megütözve fordul oda a rendezőhöz.

— **Nem értem ezeket a fordítókat.** Nem tudnak magyarul. Ugyan hogy lehet ezt a nyakatekert szót használni, hogy „javítónk“, mikor jó magyar kifejezés van rá.

— **Micsoda?**

— **Hát — korrektor.**

— **Színházi hírek.** Ma kedden „A parasztbecsület“ operát ismétlik színe-szeink, ezt megelőzi A harag egy felvonásos vígjáték. Holnap szerdán Idegesek, Sardou kitűnő vígjátéka adatik.

— **Színészet Csabán.** Hossza szünet után — mint nekünk írják — Csabán is megnyílnak Thalia templomának kapui. Dobó Sándor színtársulata, mely hétfőn játszik utolszor Oroshásán, kedden este mutatja be magát a Bolondok háza című bohózatban. Az első bérlet igen

sikerült, mert Demény titkár 14 év óta el nem ért eredményt mutatott fel. A társulat tehát jó ömenekkel vonul be Csabára.

Törvényszék.

Lukácsiu elítélve.

— Sajtótárgyalás. —

A nagyhangu laczfalusi oláh pap végre elérte azt, ami után rég eped: az államfogházat. A debreczeni esküdtszék egy igazgató tartalmu meghívójáért egy évi államfogházra ítélte az agitátort, akinek immár módjában lesz Szegeden tiszta magyar alföldi levegőt szivni, mely remélhetőleg nem fog ártani az egészségének. A szegedi államfogház különben is olyan komforttal van berendezve, hogy inkább kéjlik, mint börtön s társaságul ott fogja találni Magyarország párbajhőseinek legszebb gyűjteményét. Ezek igen szeretetreméltó, mulatságos emberek s hir szerint, már több ultra-nemzetiségi fogolytársat gyógyítottak ki rögeszméjükből. Reméljük azonban, hogy az uri komfort és kedves társaság dacára sem teljesül a tisztelendő uron a szegedi közmondás: Ki a Tisza vizét issza, kívánkozik oda vissza!

Az érdekes sajtótárgyalásról a következőket írják:

Debreczen, november 12.

Óriási érdeklődés mellett, zsufolt teremben tárgyalták ma Lukács László, laczfalusi görög. kath. pap, a hírdett agitátor sajtóperét. Hívei közül sokan idekísérték, az oláh lapok tudósítókat küldtek a tárgyalásra. Iglyártó, a törvényszék új elnöke elnökölt, közvádó Cserna Vincze főügyész volt. Lukács állandóan oláhu felelt a hozzáintézett kérdésekre. Cserna érveken gazdag vádjára Coroján védőügyvéd fejtett ki valóságos oláh nemzetiségi programot; azt fejtegette, hogy a vádlottnak mindig igaza volt és van s nem tett olyat, melyért elítélni lehetne. Lukács ezután maga is szót emelt és két óráig beszélt románul. Panaszkodott ismét elnyomtasról s felhozta a memorandum dolgát is. Azt mondá többek közt, hogy ősei ép úgy hozzájárultak a haza felszabadításához, mint bármely debreczeni pelgár. Mint a három milliányi oláh nemzet egy tagjának, joga van saját nyelvén szólni.

Válasz és viszonzás után az esküdtszék elé a következő három kérdés intéztetett, 1. hogy az inkriminált közleménynek, a nagybányai gyűlésre való meghívónak, szerzője-e a vádlott? 2. Annak kifejezésében foglaltatik-e nemzetiség elleni gyűlöletre való izgatás? 3. Vétkes-e ebben a vádlott? Az esküdtök egyhangulag igenel válasszolták a kérdésekre, amit a közönség zajosan megélt.

A törvényt alkalmazó bíróság este 8 órakor hirdette ki az ítéletet, mely Lukácsot egy évi államfogházra és 500 frt pénz büntetésre ítélte és a költségben elmarasztalta.

A védő semmisségi panaszt jelentett be. Cserna főügyész tudomásul vette és kezesség mellett szabad lábon hagyta a vádlottat, kinek büntetése kiszabásánál enyhítő körülményt nem találtak, sulyosítottul a főügyész felhozta papi állását és műveltségét s szabad lábra helyezését csak 5000 frt kezesség mellett indítványozta engedélyezni, amit a védő kifogásolt, kijelentette, hogy ha ennek lenne helye, 48 óra alatt nem őt, de ötvenezer forintot is előteremtene. Lukács kezesi a védőügyvéd és a román tolmács.

— **Agyonvert ember.** A sikulai kocsmá udvarán Isze Arrám, Iszie Juon, Fejes Juon, Falubisz Ilárie és Ranka Mitru összekülönböztek Andre Petruval. A szóváltásból verekedés keletkezett, melynek végén Andre Petra holtan maradt a kocsmá udvarán. A tettesek tegnap állottak az aradi törvényszék előtt, mely Iszie Juont egy évi, a többi egyenkint másfél évi börtönre ítélte halált okozó sulyos testi sértés büntetésért. Vádlottak és az ügyész felebbezték.

Táviratok.**Fáklyásmenet Wekerlének.**

Budapest, novemb. 14. (Saj. tud. táv.) A belvárosi polgári kör tegnap délután tartott rendkívüli választmányi ülésén tárgyalás alá vette a tegnapielőtti társasvacsoráján felmerült indítványt, mely szerint kívánatos és alkalomszerű lenne, ha abból az alkalomból, hogy Wekerle Sándor neveztetett ki Magyarország miniszterelnökévé, a főváros polgársága, politikai pártállásra való tekintet nélkül, fáklyásmenet rendezése által adjon kifejezést örömeinek.

A választmány az indítványt, ennek indokolása alapján, egyhangú lelkesedéssel tette magáévá és elhatározta, hogy a tervbe vett fáklyásmenet együttes rendezése céljából közös bizottság kiküldésére kéri fel a főváros összes köréit és egyleteit, tekintet nélkül azok politikai jellegére. A maga részéről e közös bizottságban leendő képviseltetésére egy Bosányi Iván, Emich Gusztáv, Ernyei Gyula és Horváth János dr. vál. tagokból álló bizottságot küldött ki.

Szövetkezés a szabadelvű párt ellen.

Budapest, nov. 14. (Saj. tud. távirata.) Tekintettel a szabadelvűpárt nagy tömörségére, K a s Ivor báró ma felhívást tesz közzé a »Pesti Napló«-ban, felhívva az ellenzéki pártokat, hogy a szabadelvűpárt ellen közös szövetségre lépjenek.

A kabinet.

Budapest, novemb. 14. (Saj. tud. táv.) A Bud. Corr. jelenti: Wekerle pénzügyminiszter, értesülésünk szerint, ma reggel még nem döntött a kabinet-alakítás ügyében. Valószínű ugyan, hogy az eddigi reszortminiszterek megmaradnak ezen is helyükön, de a belügyi miniszterium, valamint az ő felsége körüli miniszterium tárczájának betöltése tárgyában Wekerle pénzügyminiszter eddig még nem határozott. Ha lehetséges lett volna Csáky Albin grófot, a ki erre kétségkívül a legalkalmasabb egyén, arra birni, hogy a közoktatásügy tárcza mellett a belügyi miniszterium vezetését is vegye át, aminek következtében maga Csáky gróf vitte volna keresztül az állami anyakönyvek behozatalát, ez lett volna a legszerencsésebb eredménye a kabinetalakításnak. Miután azonban nem sikerült Csáky gróftól e kettős munka elvállalására rábírnai, Wekerle most más politikai egyénnek fogja felajánlani a belügyi miniszteri tárczát. Az ő felsége körüli miniszteriumnak betöltése nem okoz semmi nehézséget.

Mindenesetre tarthat 2-3 napig, míg Wekerle pénzügyminiszter abban a helyzetben lesz, hogy ő Felsőháznak a kabinet megalkulásáról jelentést tehet. Wekerle pénzügyminiszter tegnap este megjelent a szabadelvű pártkörben s ott tanácskozott Csáky, Szilágyi és Lukács miniszterekkel és számos képviselővel késő estig.

A kolera.

Budapest, nov. 14. (Saj. tud. táv.) A kolera vége felé jár Budapesten. A betegedések a legutóbbi 24 órában olyan csekély számban fordultak elő, hogy már figyelmet sem igen érdemelnek. Szombat éjféltől vasárnap éjfélig ugyanis mindössze három koleraeset fordult elő a főváros területén. Valamennyit az üllői-uti barakba szállították, honnan gyógyul-

tan nyolczat bocsátottak el. Egy beteg meghalt, a létszám 62.

Budapest, november 14. (Saj. tud. táv.) Éjféltől esti 6 óráig 11 beteget vettek fel, egy halálozás fordult elő.

Anarchista katona.

Páris, nov. 14. (Saj. tud. távirata.) Egyik pályaudvaron egy katona kilépett a sorból és e szavakkal: éljen az anarchia! — pofon vágta a századot vezető hadnagyot és földhöz vágta. Az eset érthető szenzációt keltett.

Tüzevés.

London, november 14. (Saj. tud. táv.) Yokohamban, Tokio városában 600 házat tüzpusztított el.

Küzdelem a létért.

New-York, november 14. (Saj. tud. táv.) Homsteadban a strájkoló fehér munkások megtámadták a feketéket. Revolverlövésekkel valóságos harcra kezdtek. Sokan megsebesültek. A rendőrség közbelépett. A feketék meghátráltak.

Közgazdaság.

— Európai fajtájú szőlővesszők eladása. A földművelésügyi miniszterium hirdetményben közhírré teszi azoknak a hazai szőlőbirtokosoknak név- és lakjegyzékét, akik eladásra bejelentettek fajtájú és perenoszpora-mentes európai fajtájú szőlővesszőket. A bejelentett szőlővesszők mennyisége körülbelül 38-40 millió darabra rug, s vörös és fehér borfajokból áll. A szőlőbirtokosokhoz intézendők. Eladásra bejelentettek szőlővesszőt a mi vidékünkön: T e n n e r Pál dr., Arad (mustos-fehér), T e n n e r Pál dr., Arad (olasz rizling), S t e i n i n i t z e r Jakabné, Arad (olasz rizling, piros bakar). Gyümölcsfákat eladásra ajánlott a m é n e s i vinczellériskola.

— A földművelésügyi miniszter működése 1891-ben. Bethlen András gróf, kinek az 1890-dik évről vonatkozó jelentése, tavaly osztatlan tetszést keltett, az idén is a törvényhozás elé terjesztette az 1891-dik évi működéséről szóló jelentését. A 600-nál több lapra terjedő vastok kötet ezuttal is gazdag tárháza a bejövő adatok közt. Azzal vezérelve a miniszter igen erőteljesen hangsúlyozza, hogy telepítési törvényre van szükségünk, melyben úgy az állam által való, valamint a magántelepítés előmozdítása, illetőleg rendezése czéloztatik és a melyben szem előtt tartandó, hogy csakis életerős, homogén elemekből szervezett, kellő kulturális intézményekkel ellátott közösségek létesüljenek: hogy lehetőleg oly gazdák telepíttessenek, kik a telep megállapítására és az első gazdasági berendezésük befejezésére a szükséges kifizetéseket megfizetik. Tényleg a miniszter a délmagyarországi kincstári birtokokon folytatta a telepítésnek már megkezdett művét, a miről nagyérdéku jelentésében részletesebben számol be.

— Vetések állása és a mezőgazdasági állapot október 29-től november 12-ig a földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett jelentések szerint a következő volt: A gazdasági munkálatok többnyire szántásból, szőlők befödéséből, szőlők rigolozásából, dohányásimítás, csomózás, fagyás és trágyahordásból állanak. A korai és késői őszi vetések helyenkintivel lellal elégszeresen kielégítően, csekély kivétellel állanak; itt-ott annyira bujnak a gabonaneműek, hogy legeltetik. Férges tetemes kárt okoznak, különösen a búzában; a repcét a hernyók több helyütt megtámadták s tetemes kárt okoztak benne. Az egerek által okozott károk is jelentékenyek. Takarmányhiányról szörványosan már panaszkodni kezdenek; a legelők néhol még egész jó anyagot szolgáltatnak.

— A makói vásár. Makói levelezőnk írja: A tegnapi k ü l s ő v á s á r kitünő idő mellett

kedvező hangulattal folyt le. Marhákban elég nagy volt a felhajtás s vevő is volt elég. A sertések természetesen nagyon kapósak voltak, de szarvasmarhák, kivált tehének is jó áron keltek. Eladatott ló: 120, csikó: 20, tehén: 412, ökör: 142, borjú: 312, bika: 33, juh: 339, sertés 1169 drb. — A b e l s ő v á s á r is jó eredménnyel foglalt helyet, ha a szép idő megmarad. Kivált női ruhákban (felöltőkben) nem igen volt még ily nagy választék, mint most.

— Országos vásárok. A g y o m a i országos vásár kedden és szerdán, november 15 és 16-án tartatik meg. — S z a r v a s város az elmaradt októberi vásáráért nov. 12 és 13-ra kért pótvásár tartásra engedélyt, azonban a kérésény mind ez ideig nem nyert elintézését a minisztériumban.

Szészület.

— November 14. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 50.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósításai. —

Budapest, nov. 14. d. u. 5 óra.

Gabona	F a j	Irányzat	100 kilogramm frt
Búza	bánsági	lanyha	7.15—7.70
	tiszavidéki	"	7.25—7.95
	pestvidéki	"	7.20—7.90
	fehértói	"	7.20—7.90
	bácskai	"	7.25—7.90
	csal.-magyarországi	"	"
Roza		lanyha	6.15—6.40
Árpa	takarmány	lanyha	5.05—5.30
	égetni való	"	5.50—6.—
	sörfőzdei	"	6.30—7.40
Zab		lanyha	5.40—5.70
Tengeri	bánsági	lanyha	4.75—4.75
	másné	"	4.65—4.70
Kaposzta-repcze		lanyha	—
Köles		lanyha	4.50—4.65
Búza	tavasza	osend	7.62—7.64
	junius 1892	"	7.52—7.54
Tengeri	máj.-jun. 1892	osend	4.82—4.88
Zab	Bpest sz. tavasz	osend	5.60—5.61
Kaposzta-repcze	aug.-szept. 1891	osend	11.75—11.85

Aradvárosi

Évadbérlet
46. szám.

színház.

Havibérlet
14. szám.

Kedden, 1892. évi november hó 15-én:

Parasztbecsület.

Opera 1 felvonásban. Zenéjét irták: G. Targiani Tozzetti és Monaci. Zenéjét szerette: Mascagni Péter.

SZEMÉLYEK:

Santuzza, porleány Somlóné.
Lucia, csaplárosné Pósfay Ella.
Turridu, fia Kozma.
Lola, fuvaros Csátár.
Alfa, neje Margó Z.

EZT MEGELŐZI:

A H A R A G.

Dramolette 1 felvonásban. Irta: Dálnoki Nagy Lajos.

SZEMÉLYEK:

A gróf Pethes.
A grófné Arányi B.
Szandró, kertész Bónis.
Lizette, neje Tárközi G.

Kezdeté 7 órakor.**Idegenek névsora Aradon.**

— November 14. —

Fehér Kereszt szálloda: Barry G. magánzó, Genf. Dr. Hans Kálmán magánzó, Bécs. Enesey László birtokos, Dombegyháza. Golonya Jenő kereskedő, Munkács. Sztara Gyula gyári intőző, Bécs. Brann J. kereskedő, Budapest. Vass szálloda: Muntján György ügyvéd és neje, Lugos.

Nádor szálloda: Bergán György és kir. főhadnagy, Kuvvi. Engel Mórné kereskedőné, Munkács. Moga Béla birtokos, Lippa. Szabó József birtokos, B.-Csaba.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Felhívás!

1. Az 1891. évi XIV. t. cz. életbeléptetésére vonatkozó 13228. számú kereskedelmügyi m. kir. ministeri rendelet 19-ik szakasza értelmében közhírré teszem, hogy az **aradi kerületi betegsegélyző pénztár** megalakult, s alapszabályai a Nagyméltóságú kereskedelmügyi m. kir. minister urnak folyó évi október 27-én ^{68779/892.} sz. a. kelt intézvényével jóváhagyattak.

2. A pénztár kerületéhez tartoznak: Arad szab. kir. város területe, továbbá az aradi, pécskai, eleki és radni szolgabírói járások összes községei.

3. A pénztár székhelye Arad sz. kir. város. Helyisége az aradcsanádi egyesült vasutak fő-ut 51. sz. alatti palotájában van földszint a bejáratnál balra.

4. Ennélfogva az 1891. évi XIV. t. cz. 26. §-a értelmében felhívom mindazon munkaadókat, kik a kerületi betegsegélyző pénztárhoz belépésre kötelezett egyéneket alkalmaznak, hogy azokat a jelen felhívás kitűggesztésétől számítandó 8 nap alatt, valamint a járási szolgabíró hivatalok és községi jegyzőségnél rendelkezésre álló bejelentési lapok útján bejelentsek.

5. A kerületi betegsegélyző pénztárhoz az 1891. évi XIV. t. cz. 2. §-a értelmében belépésre vannak kötelezve; nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül minden kereskedői, gyári, bányászati, nagyobb építkezési, vasuti, postai, távirdai, távbeszélői, hajózási, hajóépítési, fuvarozási, raktározási, pinczési és kertészeti alkalmazottak, — valamint a bérkocsisok, hordárok, — ide értve az 1884. évi XVII. t. cz. 183. §-ának d. és f. pontjai alatt felsorolt vállalatok alkalmazottjait is, — a kik oly fizetéssel vagy bérral vannak alkalmazva, melynek egy munka napra eső összege 4 forintnál nem magasabb és a kikkel szemben a munkaadó a munkába álláskor világosan ki nem kötötte, hogy az alkalmazás 8 napnál rövidebb időre terjed, valamint azon alkalmazottak, kik azt igazolni nem képesek, hogy a felhívás közrebocsátása idején, valamely az 1891. évi XIV. t. cz. alapján már működő gyári, vállalati, építési, vagy is oly elismert jellegű betegsegélyző pénztárnok tagjai, melynek alapszabályait a kereskedelmügyi m. kir. Nagyméltóságú miniszterium a jóváhagyási záradékkal ellátta.

6. A munkaadók a hivatolt t. cz. 83. §-a értelmében figyelmeztetnek hogy:

a) 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtanak azon munkaadók, kik alkalmazottjainak 8 nap alatti bejelentését elmulasztják, vagy azzal késedelmeskednek.

b) 200 frtig terjedhető bírsággal büntetnek azon munkaadók, kik az 1891. évi XIV. t. cz. 22. §-a szerint alkalmazott jaival tiltott szerződést kötnek, vagyis a nála alkalmazott pénztári tagok javára, tudva a ténylegesnél magasabb bért, vagy fizetést számítanak fel.

7. Ezen kerületi betegsegélyző pénztár jóváhagyott alapszabályai értelmében önként belépő tagok lehetnek állami, közigazgatási, városi, bírósági hivatalok, posta és távirda hivatalok, ugy magánintézetek tisztviselői, alkalmazottjai, valamint ezeknek családtagjai, cselédjei és szegődvényesei és végül mindazok kik magukat betegség esetére segélyeztetni, illetve biztosítani óhajtják. Az önként belépő tagok magukat a pénztárnál kész bejelentési lapok útján, már e felhívás közhírré tételének napjától bejelenthetik. — Ugy a kötelezett, valamint az önként jelenkező tagok belépésénél a pénztár beiratási díjat fel nem számít, csupán a tagkönyvecske 2 krnyi kiállítás ára térítendő meg.

8. A járulékok fizetésére való kötelezettség a belépésre kötelezett tagoknál ezen felhívás kibocsátásának napjától számítatik.

9. Az átlagos közönséges napi bérek, melyek a járulékok, táppénzek és temetkezési segélypénzek összegeinek kiszámításánál alapul szolgálnak az 1891. évi XIV. t. cz. 16. §-a értelmében Arad város területére külön és a kerületi pénztárhoz tartozó községekre nézve pedig szintén külön a következőkben állapították meg és pedig:

Arad város területére:

férfiaknál 1 frt 20 kr, nőknél 80 kr, tanoncoknál 50 kr.

A kerületi pénztárhoz tartozó községekre nézve pedig:

férfiaknál 80 kr, nőknél 50 kr, tanoncoknál 30 kr.

Aradváros területére megállapított és átlagos közönséges napibérek alapján — a heti járulékok a kötelezett tagoknál a következők:

A kerületi pénztár községeire nézve megállapított átlagos napibérek alapján a heti járulékok a biztosításra kötelezett tagoknál a következők:

10. Ezen járulékok pontos befizetéseért a munkaadó szavatol és azokat hetenkint, illetve havonként ő tartozik teljesíteni, még pedig oly képen, hogy a járulékok $\frac{2}{3}$ -ad részét alkalmazottjainak béréből levonhatja, $\frac{1}{3}$ -ad részét azonban sajátjából köteles fedezni. A munkaképtelen beteg tagok a betegség tartama alatt járulékot nem fizetnek.

11. Az önként belépő tagok époly járulékot fizetnek, mint a belépésre kötelezettek.

12. A járulékok befizetése rendszerint hetenként a hét 3 első napján történik, még pedig Arad város területére, a felhívás 3-ik pontjában körülírt helyen, a pénztár területéhez tartozó többi községekben pedig a községi előjáróságok által megnevezendő bizalmi férfiaknál.

13. A jelentkező tagok beírásával, valamint a járulékok felvételével Knóthy Géza a kerületi betegsegélyző pénztár pénztárnoka és Varjassy Jakab ellenőr vannak megbízva, kik is a befizetéseket a tag könyvecskéiben nyugtázzák, nemkülönben a táppénzek és temetkezési segély összegek kifizetését, az igazgatósági elnök és pénztári főorvos kiutalványozására együttesen eszközlik.

14. A pénztár, beteg tagjainak a következő segélyt köteles nyújtani és pedig:

a) ingyen orvosi segélyt, mely azonban egyfolytában 20 hetet meg nem haladhat, szülés esetén ugyancsak ingyen a szükséges szülészeti támogatást és gyógykezelést;

b) gyógyszereket és a szükséges gyógyászati segédeszközöket, u. m. szemüveg, mankó, sérvkötő stb. 20 héten át szintén ingyen — utóbbiak szükség esetében a beteg tag által 20 héten túl is ingyen használhatók.

c) táppénz azon esetre, ha a betegség keresetképtelenséggel jár és 3 napnál tovább tart és ha a keresetképtelenség előbb véget nem érne, legalább 20 héten át, még pedig a járulékok kiszámításának alapjául vett átlagos közönséges napibér felével, vagyis

Arad város területén:

férfiaknak napi 60 krt tehát heti 4 frt 20 krt. !

nőknek napi 40 krt tehát heti 2 frt 80 krt.

tanoncok és 18 éven alóli munkásoknak napi 25 krt tehát heti 1 frt 75 krt.

A pénztár területéhez tartozó községekre nézve pedig: férfiaknak napi 40 krt tehát heti 2 frt 80 krt, nőknek napi 25 krt tehát heti 1 frt 75 krt, tanoncoknak és 18 éven alóli alkalmazottaknak napi 15 krt tehát heti 1 frt 05 krt.

Járó betegeknek a pénztár táppénzt nem fizet.

d) Gyermekegy segélyt, mely a táppénzzel egyenlő összegben jár, azonban csakis a lebetegedés napjától számítandó négy héten át;

e) Halálozás esetében temetkezési segélyt és pedig a járulékok kiszámításának alapjául vett összeg husszoros értékéig.

15. A pénztár beteg tagjai Aradváros területén dr. Leitner Ernő úr orvostudor, városi kerületi orvos, mint kinevezett pénztári főorvosnál Deák Ferencz-utca 33. sz. a. lakásán és pedig a járó betegek naponta délután $\frac{1}{2}$ 3 órától $\frac{1}{2}$ 4 óráig, a fekvő betegek reggeli 8 óráig, és dr. Treitler Andor kórházi orvos urnál a kórházban lévő magánlakásán a járó betegek délután 2 órától 3 óráig, a fekvő betegek pedig d. e. 11 óráig jelentendők a — a tagkönyvecske előmutatása mellett, pénztár területéhez tartozó községekben pedig az illető járás orvosok veendő igénybe.

16. A pénztár a betegeknek szabad tetszésére bizza a gyógyszereket azon gyógytárban készíttetni a honnan azt kapni kívánják, hol is a kiállított vények alapján a gyógyszerek számukra ingyen kiszolgáltatni fognak.

Kelt Aradon, 1892. november hó 9-én.

A főkapitány úr helyett:

Nyáry Béla,
alkapitány.

4614. sz.

878 I—1

Feladási hirdetés.

A valemárei faraktárban készletben levő, illetőleg az 1892—93. évi tél folyamán beszállítandó, az 1890—91. évi termelésből származott mintegy 150 ürköbméter cser és 600 ürköbméter bükkhasáb tűzifa eladása iránt **f. évi november 24-én** délelőtti 10 órakor a valemárei erdőgondnokság irodájában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár mindkét választékra nézve ürköbméterenkint kettő (2) forint.

Venni szándékozók felkéretnek, hogy az árverésen személyesen részt venni, vagy szabályszerűen kiállított és háromszáz (300) forint bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlataikat a tárgyalás napjáig alulírt főerdőhivatalnál vagy pedig a szóbeli árverés megkezdése előtt Valemáren az árverelő bizottságnál benyújtani sziveskedjenek, hol az árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Megjegyeztetik, hogy a megajánlott összeg számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Végül megjegyeztetik, hogy utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Lippán, 1892. november 10.

M. kir. főerdőhivatal.

20137 | 1892.

872. I—3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak 84857/92. sz. a. és a kereskedelemügyi magy. kir. miniszteriumnak 71694/92. sz. a. kelt rendelete értelmében a következők közhírre tétetnek.

Bulgária kormánya a Szerbiában előfordult kolera esetek következtében a Szerb-bolgár határ elzárását rendelte el, Csasibródon kívül, hol már van vesztegári állomás, csupán a viddini kerületnek egy még később meghatározandó pontja fog a forgalom részére nyitva maradni, hol szintén vesztegári állomás fog felállíttatni.

Egyidejűleg egyrészt járványmentes, másrészt járvány lepte országokból érkező utasok és áruk a következő rendszabályoknak vannak alávetve.

1. Járványlepte helyekről érkező utasok 11 napi vesztegárnak vannak alávetve, podgyászuk gözkemenczében fertőtlenítetik.

2. Romániából érkező utasok 8 napi vesztegárnak vannak alávetve.

3. Járványlepte városokból és helységekből származó áruk 20 napi vesztegár után szolgáltatnak ki; fertőtlenítésük darabonként és az egészségügyi hatóság utasításai szerint ejtetik meg.

4. Áruk, melyek ily városokból és helységekből származnak, melyek maguk ugyan járványmentesek, de járványlepte államokban fekszenek, valamint járványmentes államokból származó oly áruk, melyek utközben járványlepte államokon haladnak át, 11 napi vesztegárnak vannak alávetve, kiszolgáltatásuk előtt csupán azok göngyölete fertőtlenítetik. (Ezen árukat bizonyítványnak kell kísérnie, mely a származási hely egészségi állapotát az áru feladása időpontjában igazolja.)

5. Járványmentes államokból (mint Angolországból, Olaszországból stb.) közvetlenül érkező áruk vesztegár és fertőtlenítés nélkül adatnak ki.

6. Járványlepte államokból érkező utasok és áruk csupán Burgász, Várna, Lom és Ruszcsuk kikötőin; valamint a Csasibródi vesztegári állomáson léphetnek Bulgáriába.

7. Pénzküldeményeken kívül mindennemű postacsomag bevitele Bulgáriába tilos.

8. A következő cikkeket és tárgyakat Bulgáriába bevinni nem szabad, u. m. a) Fehérneműt és ágyneműt, mint kereskedelmi cikket. (Használt és nem használt fehér- és ágynemű, mint utipodgyász fertőtlenítésnek van alávetve.

b) Használt ruhákat, rongyokat és mindennemű szövet hulladékokat, ócska vászonból való árumintákat, használt zsakokat, köteleket és ócska papír hulladékokat.

c) Nyers bőrt, szörmeárukat és az azokból készült árukat (akár használtak, akár nem, valamint az utasok által viselteteket sem) holyagokat, friss vagy szárított beleket, mosatlan gyapjút és vattát.

d) Tejneműeket, mint tejet, vaját, sajtot és tejfelt (krémet, kaimakot) makaronit és süteményt.

e) Mindennemű friss gyümölcsöt kivéve citromot és narancsot.

f) Friss sózott és füstölt halakat, szardínákat, konserveket és kaviárt.

g) Friss, sózott vagy füstölt húsféléket, sonkát, kolbászt és hurkát.

h) Olajat tömlőkben.

i) Marha, tevé és lószórt (kivéve a festett lószórból készült szitaszövetet) disznósértét, mindennemű tollat (azokat sem melyek bármely cikk díszítésére szolgálnak.

j) Asványvizeket.

Arad, 1892. november 11.

A városi tanács.

Arad vármegye alispánjától.

2175 | 892.

Pályázati hirdetés.

Az aradi járás főszolgabiróságánál üresedésben levő 180 frt évi bér és 40 frt ruhaátalánnyal hivatali szolgálai állásra, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eziránti kérvényüket nyelv ismereteiket, írás tudásukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló községi bizonyítvánnyal felszerelve hozzám f. évi november hó 25-ig terjeszszék be.

Megjegyzem, hogy ezen állás az 1873. évi t. cz. 4. §-ának a pontja értelmében kiszolgált altisztek számára van fentartva, ilyen pályázók hiányában azonban más alkalmas jelentkezővel is betöltetik.

Aradon, 1892. november hó 5-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

876. 2—3

19896 | 1892. sz.

Hirdetmény.

Az 1893. évi egyenes adó kivétési munkálatok a nm. m. ki. pénzügyminiszterium 73094/892 sz. rendelete nyomán foganatba veendő lévén, felhívjuk Arad sz. kir. város lakosságát, hogy az adóköteles személyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bemondásokkal tévutra vezeti vagy munkájokban bármilyen módon akadályozza, az 1883. évi XLIV. tcz. 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Felhívjuk továbbá a város közönségét, hogy az 1893. évi házbéradó kivetésének alapjául szolgáló házbérvallomási ivateket az állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetésével és az adómentességi engedély számának jelzésével legkésőbb folyó novemberhó 30-ig a városi adóügyi osztálynak a saját érdekében annál inkább is beadja, mert azon házra, melyre vallomás nem adatott be, a házbéradó nemcsak hivatalból beszerzendő adatok alapján fog kivettetni, hanem az adatok helyszíni beszerzésének költségén kívül 50 frtig terjedhető bírsággal is büntetendő azon háztulajdonos, ki vallomást nem ad, vagy ki a vallomásba a bérösszeget hamisan, vagy akkor írta be, amikor a vallomás a lakók által már aláíratott.

A büntetés a lakóra is alkalmazandó, ha hamis vallomást alá és ha az aláírástól számított 8 nap alatt a valóságos bérösszeget be nem mondja.

Arad, 1892. november hó 11-én.

885 2—3

A városi tanács.

Nyomtatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

3908 | kh. I

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 85039 sz. a. kelt körrendelete alapján értesitem Aradváros lakosságát hogy Belgrádban és Horvát-Szlavonországban, megállapított ázsiai cholera miatt ezentul a további rendelkezésig a Szerbiából és Horvát-Szlavonország területéről érkező utasok és hazatérők ugyan oly módon, mint az Orosz és Franciaország, Galiczia Bukovina és Romániából valamint Budapestről, Szegedről és egyéb fertőzött magyarországi községekből érkező utasokra megszabva s a f. évi október, hó 20-án 13063 szám alatt kiadott hirdetményben részletesen közvonalozva lett, — 5 napi egészségügyi felügyelet alá fognak vétetni.

Midőn tehát erről e város lakosságát a jelen hirdetmény útján értesitem, egyidejűleg figyelemztetem, hogy a fentebb megjelölt helyekről érkezett s itt akár nyilvános szállodában, akár magán szálláson megszálltak nevei a tartózkodási hely pontos megjelölése mellett a hatóságnak bejelentendők, mivel mulasztás esetén az 1878 évi V. t. cz. 316 §-a értelmében fog az eljárás folyamatba tétetni.

Kelt Aradon, 1892. november 6-án a város kapitányi hivatala mint I.-sőfoku egészségügyi hatóság.

Főkapitány úr helyett

Nyáry Béla,

alkapitány.

861. 3—3.

13917 | kh.

855. 3—3.

Hirdetmény.

Aradváros területén fellépett cholera továbbterjedésének megakadályozása céljából a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 77635. számú körrendelete alapján értesitem Aradváros lakosságát, hogy a további intézkedésig a helybeli m. kir. postahivatal által a következő tárgyakat tartalmazó csomagok és áruminták postai szállításra a mai naptól fogva felvétetni nem fognak, ugymint:

1. Rongyok;
2. Használt ruha, használt fehér és ágyneműk
3. Ócska kötelek és alattságok, használt zsakok;
4. Friss vagy aczelt gyümölcs, zöldség, főzelék neműk,
5. Hus és egyéb nyers állati termékek (zsír, tej s abból készütek, pl. vaj, sajt, nyersbőr) kolbász és hurkaneműk, caviar, halak, kivéve ha bádóg szelenczékben vannak elhelyezve (conserválva);
6. Ócska vászonba vagy más használt szövetbe göngyölt bármily tartalmu küldemények.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 82227. sz. a. kelt körrendelete értelmében pedig a következő s ragályt fognak minősített tárgyak Aradváros területéről kivitele tiltatik meg

1. Rongyok;
2. Ócska fehér, ágy és ruhaneműk;
3. Friss zöldség, salátafélék és friss gyümölcs;
4. Nedves vagy nyirkos állati hulladékok;
5. Azon élelmi szerek, melyek a mosatásukra, vagy higitásukra használtathatott fertőzött viz által gyanusakká lesznek, mint a vaj, lágy sajtok, nyers tej stb.;

6. Ócska alattságok és kötelek;
7. Caviar és halak, kivéven azon halakat, melyek légmentesen elzárt bádóg szelenczékben boosajtatnak áruba;

8. Nyers, azaz friss és nem tökéletesen kiszáradt bőrök, friss belek (ha zárva vannak is) mosatlan gyapju, csontok, állati körmök — paták — szarvak;
9. Toll, szőr és haj.

Ezen elősorolt tárgyak sem vasuton, sem egyéb járművön a város területéről ki nem vihetők, — minélfogva figyelemztetem a közönséget, hogy ily küldemények a vasuton fel nem vétetnek, a vámházaknál pedig ki nem boosajtatnak.

Kelt Aradon, 1892. évi november 6-án Arad szab. kir. város kapitányi hivatala mint I.-ső foku egészségügyi hatóság.

Főkapitány ur helyett:

Nyáry Béla,

alkapitány.